

Rapportage

Ecologische quickscan onderzoek ontwikkelingslocatie Loevestraat nrs.
49 en 51 in Horst

Diepenveen, 8 maart 2021

Projectnummer: 2021-017
Aantal pagina's: 12

Opdrachtgever:
Van Grunsven Groep
Postbus 36
5469 ZG Erp

Contactpersoon:
Dhr. M. Verkuijlen

T 06-51187073
E m.verkuijlen@grunsvengroep.nl

Opdrachtnemer:
EcoNatura - Onderzoek voor Natuur & Landschap
Gewestlaan 45
7431 AJ Diepenveen

Contactpersoon:
Drs. E. van Maanen

T
M 06-18969290
E econatura@ziggo.nl
W www.econatura.nl
KVK 55217060

EcoNatura

Onderzoek voor Natuur & Landschap

Science for Nature & People

Vraag- en doelstelling

In verband met de toekomstige transformatie (sloop en nieuwbouw) van twee woonpercelen naar een parkeerplaats voor een nieuwe supermarkt aan de Loevestraat 49 en 51 in Horst, heeft de Van Grunsven Groep (contactpersoon is dhr. M. Verkuijen) gevraagd om een ecologische quickscan van beschermende natuurwaarden binnen de aangegeven plan- en onderzoekslocatie (figuur 1). Dit onderzoek is in het licht van de vigerende *Wet natuurbescherming* (Wnb) en binnen het kader van de Omgevingsvergunning uitgevoerd.

Het onderzoek richt zich specifiek op het aantonen of gemotiveerd uitsluiten van beschermde natuurwaarden binnen het aangegeven plangebied en de invloedssfeer daarvan.

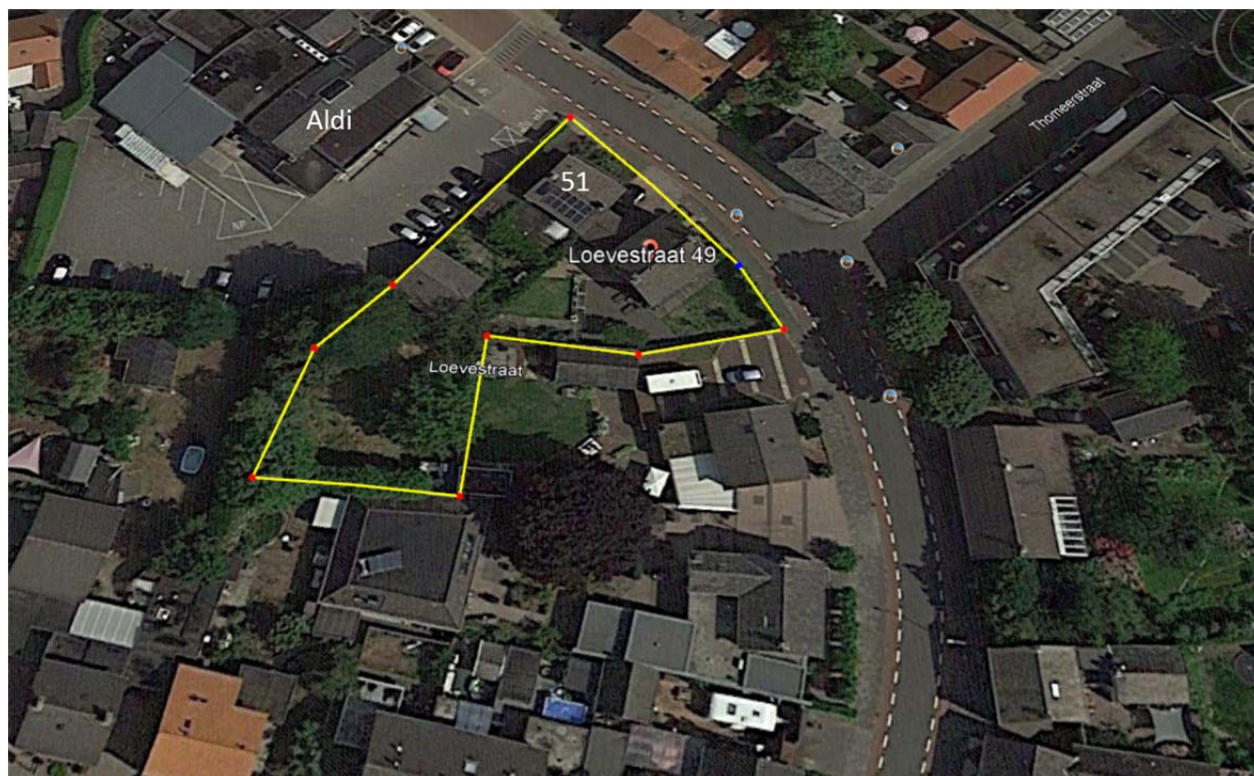
Voor meer informatie over het ecologisch onderzoek van EcoNatura en informatie over de vigerende natuurwetgeving surf naar: www.econatura.nl

Plan- en onderzoeksgebied en ingreep

Het plangebied ligt (circa 0,12 hectaren; figuur 1 & 2) aan de Loevestraat 49 en 51 in het centrum van het dorp Horst in de provincie Limburg.

Het plangebied bestaat uit twee aparte of omheinde woonpercelen met vooroorlogse woningen. Deze liggen in de groene dorpskern van het dorp Horst, omringd door andere woonpercelen met oudere vooroorlogse gebouwen, winkelbedrijven en tussenliggende parkjes.

Direct west en naast de woningen staat een supermarkt; de Aldi. Men is voornemens dit verouderde gebouw af te breken en met betrekking van de onderhavige woonpercelen om te vormen naar een nieuwe supermarkt en bijbehorende parkeerplaats.

Figuur 1. Situering planlocatie met in de huidige situatie twee woonpercelen aan de Loevestraat 49 en 51 in de dorpskern van Horst (Provincie Limburg).

Figuur 2. Impressies van het plangebied met twee huis- en tuinpercelen aan de Loevestraat 49 (bovenste twee foto's) en 51 (foto's tweede en derde rij) in Horst, met zicht op voor- en achterzijden.

Werkwijze

Op 5 maart 2021 is door Erwin van Maanen (ecoloog en milieukundige) van EcoNatura een veldbezoek gebracht aan de betreffende planlocatie.

Met dit *quickscan* onderzoek is met ruime blik in de omgeving van het plangebied, of geschatte invloedsfeer van de werkzaamheden die gemoeid zijn bij de transformatie van het terrein, gekeken naar het (potentieel) resident voorkomen (vaste rust- en verblijfplaatsen) van beschermde planten- en diersoorten. Met betrekking tot het voorkomen van beschermde diersoorten is specifiek gekeken naar

de habitatgesteldheid met voortplantingsplaatsen en daarnaast andere essentiële functies en ruimtelijke activiteiten. Voor beschermde flora of bijzondere vegetatietypen is buiten het groeiseizoen naast het actuele en (in het winterhalfjaar) afleesbare vegetatiebeeld gekeken naar geschikte standplaatsfactoren, zoals bodemgesteldheid, invloed van grond- of oppervlaktewater en voedselrijkdom.

Navolgend wordt uiteengezet wat op en binnen de mogelijke invloedsfeer van de beschreven ingreep aan ecologische waarden/gevoeligheden is vastgesteld. Het huidige onderzoek vond einde winter plaats, en dus nog buiten de voortplantings- en/of groeiperiode van organismen. Het onderzoek geschiedde op zonnige winterse dag, zodat dieractiviteiten goed konden worden waargenomen. Aan de hand van zichtwaarneming, sporenonderzoek en de opname van habitatkwaliteiten is het (potentieel) voorkomen van planten- en diersoorten vastgesteld. Voor bepaling van het dierenpotentieel is naast zicht- en hoorwaarneming tijdens de quickscan gebruik gemaakt van sporenonderzoek¹ (b.v. aanwezigheid van vogelnesten uit de voorgaande broedperiode).

Aanwezige habitatkwaliteiten kunnen aanleiding kunnen zijn voor nader of gericht onderzoek naar het belang van een vaste verblijfsfunctie voor bepaalde soorten. Dit vooral met betrekking tot zeer kwetsbare soorten met een hoog natuurbeschermingsbelang. Tevens soorten die alleen tijdens de zomerperiode aanwezig en dan pas betrouwbaar met speciale inventarisatiemethoden (ook conform de soortenstandaarden voor sommige soorten) en gedurende fenologisch optimale (activiteits)perioden aanwijsbaar zijn; zoals bijvoorbeeld bij dagvlinders, bepaalde vissoorten, herpetofauna, vleermuizen, kleine marterachtigen en broedvogels het geval kan zijn.

Resultaten

Ecologische kenschets van het plangebied en omgeving

Het onderhavige plangebied bestaat, zoals voorgaand al beschreven, uit twee aparte en omheinde woonpercelen met vooroorlogse huizen en tuinen. De huizen zijn actueel bewoond.

Het huis aan de Loevestraat 49 is goed onderhouden en de achtertuin is in moderne stijl of 'strak' aangelegd; met weinig groen. De omheining bestaat deels uit muur, houten schutting en uit metaalhekwerk. Aan de voorzijde is de tuin tegen de weg afgeschermd met een haag. Er staan geen inheemse planten in de tuin met oppervlak ca. 225 m² en van verwildering is geenszins sprake. Midden in de tuin staat een ingegraven stenen bak met water als 'vijver'. Over de het water ligt een rooster.

Het huis heeft spouwmuren, maar de ventilatieroosters hiervan zitten laag bij de grond. Er is vrijwel geen kierruimte tussen de dakboegen en de muur. Verder zijn er ook geen tekenen van verval, of gaten waarmee vogels en/of vleermuizen het gebouw zouden kunnen betrekken.

Het huis en aanverwante objecten in de achtertuin (een zomerhuis, kippenhok en schuur) zijn minder onderhouden dan op nummer 49. Voor de woning en het zomerhuis zijn wel een drietal kieren of gaten in de dakranden aan te wijzen (zie figuur 4). De tuin is groter (met circa 518 m²) dan op nummer 49 en

¹ <https://www.econatura.nl/diersporenonderzoek/>

bestaat naast de voorgenomde kleine objecten grotendeels uit gazon met ingezaaid gras wat voor een deel vervilt is geraakt met mos en nitrofiële kruidensoorten als Gewone brunel. Langs de randen staan oudere bomen en struiken, namelijk zoete kers, vlierbes, acacia, kers, taxus, tamme kastanje en walnoot. De bomen hebben geen holten. Verder valt hier geen bijzondere vegetatie aan te wijzen. De randen zijn her en der rommelig met wat puin, opgehoopt blad of door verwaarlozing. De tuin is omheind door een houten schutting en met muren.

Ligging ten aanzien van beschermde natuurgebieden

Het plangebied met kleinschalige ligging in een dorpskern heeft geen enkele landschapsecologische relatie met beschermde natuurgebieden in de ruimere omgeving van het dorp, met Natura 2000 gebieden – waaronder bijvoorbeeld de Deurnsche Peel & Mariapeel - op meer dan 8 kilometer afstand.

Een Voortoets beoordeling in het licht van de Vogel- en Habitatrichtlijn (onderdeel soorten) en het Natuurnetwerk Nederland met betrekking van directe fysieke beïnvloeding door sloop en herbouw op de op ruime afstand gelegen beschermde natuurgebieden is hier niet van toepassing, aangezien er met de beschreven ontwikkeling geen sprake is van negatieve milieubeïnvloeding.

Onderzoek beschermde flora en fauna

Er is met name gekeken naar *Vaste rust- en verblijfplaatsen* van planten (groeiplaatsen) en dieren (standplaatsen) met binding aan of leefmogelijkheden in stedelijk en parkachtig gebied en ruderaal terrein. De resultaten van dit onderzoek worden opgesplitst voor de volgende soortgroepen besproken.

Beschermde planten

De planlocatie ligt in oud-dorpelijke sfeer op twee gescheiden woonpercelen. De ecologische situatie met op nummer 49 een strak aangelegde tuin en op nummer 95 een ietwat verwaarloosde moderne tuin met grotendeels gazon en verharding laten geen bijzondere vegetatie of plantengroei zien, bijvoorbeeld stinzenvegetatie rond de tijd van het jaar dat het veldbezoek plaatsvond. Tevens staan de tuinen onder invloed van atmosferisch stikstof vanuit de agrarische omgeving, met Gewone brunel als hier toonaangevende en zeer algemene indicatorsoort.

Met het geschetste beheer en tredmilieu van beide tuinen kunnen bijzondere, zeldzame en/of beschermde inheemse (vaat)planten – ondanks onderzoek buiten de zomer- en groeiperiode - binnen het plangebied volledig worden uitgesloten of zijn niet aanwezig. Tevens ontbreken standplaatsen voor bijzondere, zeldzame en beschermde planten hier in dit stedelijk milieu.

Entomofauna

Gezien het ontbreken van geschikte habitatfactoren (waaronder bijvoorbeeld specifieke waardplanten voor dagvlinders en schone kwelrijke wateren voor libellen) binnen het stedelijk gebied, kan leefgebied voor bijzondere, zeldzame en beschermde vlindersoorten en andere belangwekkende insectenfauna eveneens geheel worden uitgesloten.

Vissen

Geschikt oppervlaktewater voor beschermde vissoorten ontbreekt in beide tuinen.

Herpetofauna

Gezien het ontbreken van geschikte voorplantingswateren en geschikt landhabitat binnen het plangebied zijn strikt (zeldzame) of minder strikt beschermde (algemene) amfibieënsoorten hier ook niet aan de orde.

Reptielen zijn zeker niet aan de orde in het plangebied binnen de dorpelijke sfeer van Horst. Dit simpelweg gezien het ontbreken van reptielenhabitat en de geïsoleerde ligging in stedelijk gebied.

(Broed)vogels

In de categorie broedvogels is specifiek gekeken naar aanwijzingen voor broedvogels met binding aan kleinschalige dorpen met gebouwen, tuinen en een parkachtige omgeving, waaronder hier mogelijk: huiszwaluw, boerenzwaluw, gierzwaluw, kauw, huismus, spreeuw, merel, zanglijster, koolmees, pimpelmees en zwarte roodstaart.

Er is specifiek gekeken naar het voorkomen van de huismus. Echter elke aanwijzing voor binding van huismussen met beide woningen in combinatie met de tuinen ontbreekt; waaronder ook oudere sporen. Op nummer 49 ontbreekt tevens nestmogelijkheid door het gebrek aan nissen waarin ze zouden kunnen broeden. Op nummer 51 is een enkele broedmogelijkheid (in het zomerhuis) voor huismus aan te wijzen, maar niet om koloniebroeders te bedienen; wat huismussen feitelijk zijn. Hier werden tijdens het veldbezoek verder ook geen huismussen in de tuin gezien; ook niet na langer posten. Wanneer mussen binding hebben met een gebouw zijn ze altijd roestend en foeragerend in de betrokken tuinomgeving te vinden en goed te observeren met zicht en geluid. Daarnaast maken ze vooral gebruik van naastliggende heggen en struiken als rust- en schuilplaatsen tegen roofdieren zoals een sperwer. Dat bleek voor beide percelen niet het geval te zijn. Wel komen mussen volgens de bewoner van nr. 49 sporadisch drinken van de 'vijver' in de achtertuin.

Het gebruik van beide woningen door gierzwaluwen valt eveneens uit te sluiten aangezien nestmogelijkheden in de dakranden of op hoogte in de muren ontbreken (zie figuur 3).

Bij de schoorsteen van het dak op nummer 49 zat tijdens het veldbezoek eventjes een kauw te posten. De schoorstenen van beide woningen hebben echter een rooster, zodat traditioneel broeden van kauwen in schoorstenen hier niet mogelijk is en de waarneming waarschijnlijk een kort verkennend of postend exemplaar betrof.

Naast de kauw op nr. 49 en een zingende groenling in de acacia in de achtertuin op nummer 51 zijn verder geen vogels gezien met binding aan beide percelen. In de nok van het dak van het huis op nr. 49 zijn wel aanhechtingsresten van twee zwaluwnesten te zien, maar deze zijn al langer geleden vervallen en niet meer opgebouwd. Verder ontbreekt elk spoor van andere vogelnesten, hoewel deze – en dan met name kans op een merelnest – in de dichte taxushaag van nr. 51 niet zijn uit te sluiten.

Grondgebonden zoogdieren

In de onderhavige stadsecologische situatie van de Loevestraat in Horst nog het meest kansrijk kunnen gaan om het voorkomen van steenmarter, egel, huisspitsmuis en gewone bosmuis.

Steenmarter kan worden uitgesloten door het gebrek aan mogelijke schuilplaatsen². De aanwezigheid van schuilplaatsen (bijvoorbeeld in grote oude maar verlaten schuren met grotere openingen of stallen), naast het kunnen aanwijzen van toegangsmogelijkheden in gebouwen, kan meestal met sporen worden aangeduid, waaronder prenten, krabsporen, keutels/latrines en prooiresten. Dat is voor beide percelen niet het geval.

De aanwezigheid van egel en gewone bosmuis valt in de tuin van nummer 51 niet uit te sluiten; ook in relatie met de omringende tuinen waar verblijfplaatsen kunnen zijn. In de tuin van nr. 51 komt zeker wel de algemene huisspitsmuis voor, namelijk in de schuur die aan de woning vaststaat; dit kon worden vastgesteld aan de indringende spitsmuisgeur die daar hangt. De tuin van nr. 49 is té modern aangelegd om van betekenis te kunnen zijn voor kleine zoogdieren; zelfs algemene soorten als de huisspitsmuis en gewone bosmuis.

Structureel voorkomen van kleine marterachtigen, met de wezel als de meest kansrijke soort in dit type milieu, kan worden uitgesloten. Dit gezien het gebrek aan zogenaamd microhabitat en woelmuizen als stapelvoedsel. Dat komt met name door de geïsoleerde ligging in het centrum van een dorp met veel menselijke activiteiten en normalisatie.

Gezien de terreintoestand van het plangebied (deels verhard, veel tred, opgeruimd; redelijk intensief dorpelijk milieu) met ontbreken van gunstige habitatkwaliteiten en met ligging van het plangebied binnen dichte bebouwing, is de kans op voorkomen van bijzondere en beschermde grondgebonden zoogdieren hier gelijk aan nul. Voor algemene en wel voorkomende soorten als de huisspitsmuis geldt in Limburg vrijstelling van ontheffing onder de noemer ruimtelijke ontwikkeling.

Vleermuizen

Binnen het plangebied is gekeken naar de geschiktheid van objecten (waaronder gebouwen met spouwmuren en dakbeschot) en (holte)bomen als onderkomen voor vleermuizen, waaronder de gewone dwergvleermuis als meest algemeen in stedelijk gebied voorkomende en minst habitatkritische soort.

Op nummer 49 is de woning ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen bevonden. Dit is aannemelijk door het gebrek aan toegankelijke kieren en gaten in muren en in de daklijsten van de woning (figuur 3). Hierdoor kunnen vleermuizen geen nauwe leefruimtes met een redelijk stabiel (warm tot koel) microklimaat in de diepere ruimten van het gebouw betrekken. Tevens zijn de spouwgaten in de muren van het huis laag bij de grond gesitueerd en daarmee niet in- of uitvliegbaar met valhoogte van minimaal

² Zie bijvoorbeeld <https://www.deventer.nl/leven/natuur-groen/steenmarter/07110-steenmarterbeheerplan-deventer-landschap-overijssel-eindconcept>

circa 2,5 meter zoals bij veel soortgelijke huizen wel het geval is. Ook sluiten de zware dakpannen te hermetisch op elkaar aan om ingangen te bieden.

Figuur 3. Huis nr. 49 leent zich met hermetisch afgeslotenheid niet als verblijfplaats voor de gierzwaluw en vleermuizen. Kieren, gaten en nissen naar rust-, nest- of verblijfplaatsen ontbreken; zoals bijvoorbeeld het gebrek aan toegankelijke kieren in de daklijsten en de lage roosters ver beneden de minimale valhoogte voor vleermuizen in de spouwmuren, zoals hier met rode kruizen is aangegeven.

Het huis op nr. 51 en het bijbehorende zomerhuis biedt wel een drietal openingen met mogelijk achterliggende verblijfplaatsen voor vleermuizen, zoals in figuur 4 aangeduidt. Wel ontbreken hier ook spouwgaten op de minimale valhoogte, zodat verblijf in de spouwmuren niet aannemelijk is. Echter de aangewezen vliegopeningen voor vleermuizen met achterliggende ruimten in figuur 4 vormen wel aanleiding voor een aanvullend vleermuisonderzoek.

Figuur 4. Drietal mogelijke in- en uitvliegopeningen voor vleermuizen – mogelijk gewone dwergvleermuis - in het huis op nr. 51, respectievelijk in het zomerhuis in de achtertuin (foto linksboven) en in de daklijsten van de woning met opening naar het dakbeschot (overige foto's).

Holtebomen geschikt als vleermuisverblijfplaatsen ontbreken op beide percelen.

Het gebruik van huisnummer 49 door vleermuizen kan worden uitgesloten met de hermetische afdichtingen. Echter met een drietal openingen naar achterliggende ruimte in de objecten – huis en zomerhuis - op nr. 51 is uitsluiting zonder aanvullend vleermuisonderzoek niet mogelijk.

Conclusies en aanbevelingen in het licht van de Wet natuurbescherming

Borging landelijk beschermde soorten

Aanvullend onderzoek vleermuizen en mogelijk vervolgtraject

Uit de voorgaande analyse van voorkomende beschermde soorten onder meer aan de hand van habitatkwaliteiten en bekende verspreidingsgegevens of meest recente waarnemingen, valt te concluderen dat alleen het perceel met objecten aan de Loevestraat 51 in Horst als mogelijke verblijfplaats voor vleermuizen kan worden aangewezen. En dan het meest kansrijk voor de Gewone dwergvleermuis als algemeen in soortgelijke situaties voorkomende soort.

Zonder aanvullend vleermuisonderzoek conform het Vleermuisprotocol 2021 kunnen vleermuizen op nr. 51 niet worden uitgesloten. Een aanvullend vleermuisonderzoek wordt daarom aanbevolen.

Mocht uit het aanvullend vleermuisonderzoek blijken dat één of meerdere objecten van perceel Loevestraat 51 in gebruik is als vleermuisverblijf, dan volgt een mitigatie-traject waarmee een vervangende en duurzaam functionele verblijfplaats in de omgeving wordt geboden en toegang tot de huidige verblijfplaats wordt ontnomen. Dit proces wordt bijgehouden middels een logboek onder de gegeven voorwaarden van het bevoegd gezag. De mitigatie-maatregelen dienen dan voor het begin van de winter voltooid te worden, waarmee het gebouw vervolgens met volledige goedkeuring (c.q. ontheffing met voorwaarden) van het bevoegd gezag kan worden afgebroken.

Bij het na het volledige onderzoek uitsluiten van het vleermuisonderzoek met rapportage als bewijsstuk, kan de sloop in principe ook in het late najaar plaatsvinden; kort na afronding van het vleermuisonderzoek.

Andere beschermde soorten

Voor overige beschermde soorten waarvoor geen algehele ontheffing conform de Limburgse Omgevingsverordening geldt, zijn op beide percelen geen aanwijzingen gevonden of deze kunnen betrouwbaar worden uitgesloten.

Borging beschermde natuurgebieden

Het plangebied ligt ver (>8 km) op afstand van de dichtstbijzijnde beschermde Natura 2000-gebieden en ruimschoots buiten het Natuurnetwerk Limburg. Met de onderhavige ruimtelijke ontwikkeling valt hierop geen negatieve ecologische effecten af te leiden.

Bronnen

<https://www.limburg.nl/over/kaarten-cijfers/>

Resume: Erwin van Maanen (EcoNatura) als ervaren ecologisch deskundige

Erwin van Maanen studeerde biologie en ecologie aan de University of Adelaide (Australië) en natuurwetenschappelijke milieukunde (met accent op milieubiologie, natuurbescherming en milieu- en natuurwetgeving) aan de Radboud Universiteit in Nijmegen.

Hij houdt zich al sinds eind jaren '70 van de vorige eeuw bezig met natuuronderzoek. Sinds 2000 werkt hij als onafhankelijk ecologisch adviseur en onderzoeker en heeft zich over de jaren gespecialiseerd als landschapsecoloog met werkzaamheden gericht op natuurbehoud- en ontwikkeling. Hij is tevens specialist geworden in ecologische beoordelingen van de effecten van menselijke activiteiten op natuur & landschap en heeft daarin een zeer grote verscheidenheid aan projecten behandeld, in zowel binnen- als buitenland. Uit het jarenlang beoordelingen van de invloed van de mens op natuur (oorzaak en gevolg-relaties) heeft hij veel referenties opgedaan. Hij wordt ook regelmatig gevraagd voor contra-expertise-onderzoek door natuurbeschermingsorganisaties.

Verder is hij professioneel werkzaam als *Visiting research fellow* op het terrein van internationale natuurbescherming aan de Universiteit van Cumbria (in Engeland) en was lid van de werkgroep *Visions of Nature* aan de Radboud Universiteit. Hij is lid van de Commission on Ecosystem Management middels de Rewilding Thematic Group van het IUCN.